

ÖZET

Korkusuz Arzu Katarakt Ameliyatı Sonrası Hastaların Evde Yaşadıkları Güçlüklerin ve Gereksinimlerinin Belirlenmesi. Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik, Tezli Yüksek Lisans Programı, 2014.

Katarakt, küresel körlük vakalarının yarısının nedenidir ve en yaygın yaşlılarda görülür. Kataraktın en geçerli ve kanıtlanmış tedavisinin cerrahi olduğu belirtilmektedir. Bununla birlikte hastalar ameliyat sonrası erken dönemde bazı sorunlar ve komplikasyonlar yaşayabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, katarakt ameliyatı olan hastaların ameliyat sonrası evde yaşadıkları güçlüklerin ve gereksinimlerinin belirlenmesidir. Araştırma tanımlayıcı türdedir. Araştırma 15 Aralık 2013-15 Mart 2014 tarihleri arasında Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi'nde katarakt ameliyatı olan ve araştırmayı kabul eden 108 hasta ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada hastaların tanımlayıcı özelliklerini ve hastalık durumunu belirleme formu, taburculuk sonrası izlem formu ile Ulusal Göz Sağlığı Enstitüsü Görme İşlevi Anketi (National Eye Institute Visual Function Questionnaire-NEI VFQ-25) kullanılmıştır. Çalışmaya katılan bireylerin yaş ortalaması 71.34 ± 8.7 olup, %37'si daha önce katarakt ameliyatı olmuş, %73.1'i ise katarakt ameliyatı hakkında bilgi almıştır. Bireylerin ameliyattan bir gün sonraki NEI VFQ-25 ölçeğinin puan ortalaması 63.3 ± 17 iken, ameliyattan bir ay sonra bu puan ortalamasının 88.5 ± 12 'e yükseldiği tespit edilmiştir ($p=0,000$). Katarakt ameliyatı olan bireyler ameliyat sonrası ilk 24 saatte en fazla endişe (%68.5), yorgunluk (%49.1), ağrı (%46.3), gözde batma hissi (%34.2) ve uykusuzluk (%30.6) deneyimlemişlerdir. Bu semptomların ve şiddetinin ilk hafta daha yoğun yaşandığı ve dördüncü haftada belirgin şekilde azaldığı saptanmıştır. Bireylerin %2.8'inde göz enfeksiyonu, %3.7'sinde göz içi basıncında artış, %2.8'inde ödem ve bir kişide sekonder katarakt tespit edilmiş, ayrıca bir kişiye mercek açısında düzeltme (repozisyon) nedeniyle küçük cerrahi girişim yapılmıştır. Katarakt ameliyatı sonrası bireylerin günlük yaşam aktivitelerinden birinci haftada en çok sosyal yaşam (%54.6-15.7), ev işleri (%50.9-16.7), okuma (%38.8-32.4), alışveriş (%26.9-6.5) ve telefon kullanma (%15.7-5.6) etkilenmiş, ancak diğer haftalarda yaşadıkları güçlükler

azalmıştır. Ameliyata bağlı günlük yaşam aktivitelerinin etkilendiğini belirten bireylerin etkilenmeyen bireylere göre ağrı, endişe ve yorgunluk puan ortalamaları bazı günlük yaşam aktiviteleri için istatiksels olarak anlamlı çıkmıştır. Sonuç olarak katarakt ameliyatı olan bireyler ameliyat sonrası erken dönemde ilk hafta yoğun olmak üzere bazı güçlükler yaşamakta ve bu güçlükler günlük yaşam aktivitelerini etkileyerek yardım gereksinimini artırmaktadır. Bu sonuçlardan yola çıkararak hastaların gereksinimlerine göre eğitim programları ve materyallerinin hazırlanması ve taburculuk sonrası telefonla danışmanlık hizmeti verilmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Katarakt, katarakt ameliyatı ve hemşirelik bakımı, günlük yaşam aktiviteleri, katarakt ameliyatı ve komplikasyonlar, katarakt ameliyatı ve güçlükler.

Bu araştırma Başkent Üniversitesi Tıp ve Sağlık Bilimleri Araştırma Kurulu ve Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (KA13/259) onaylanmıştır.